

Vergaderjaar 2020–2021

35 682

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2021 (Incidentele suppletoire begroting inzake extra middelen voor coronabanen in het hoger onderwijs in verband met COVID-19)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De behandeling van de OCW-begroting in de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft plaatsgevonden en is bij stemming op 8 december 2020 aangenomen. Vanwege de snelle opeenvolging van begrotingswetsvoorstellen, om het budgetrecht van de Staten Generaal te waarborgen, bevat de kolom «Vastgestelde begroting» zowel de vastgestelde stand bij ontwerpbegroting als de aangenomen amendementen en de ingediende Nota's van Wijziging op de OCW-begroting 2021.

Normaliter wordt nieuw beleid in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Aangezien uitvoering van de spoedeisende maatregelen die in deze Incidentele Suppletoire Begroting zijn opgenomen, te weten extra hulp en ondersteuning voor het Hoger Onderwijs vanaf 1 januari t/m 30 juni 2021 in verband met COVID-19, niet kan wachten tot formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal, zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen starten. Hiermee wordt gehandeld conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016. Voor de indiening van deze incidentele suppletoire begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd per brief van 14 december 2020 over «Uitwerking ondersteuning cruciale sectoren met tijdelijke coronabanen» (Kamerstukken II 2020/21, 35..., nr...).

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 2

De vaststelling van de begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Wetsartikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze wet.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob

B BEGROTINGSTOELICHTING

1. Inhoudelijke toelichting

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een inhoudelijk deel en een artikelsgewijs deel. Per beleidsartikel wordt een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting in € miljoen)	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

De uitbraak van COVID-19 stelt het onderwijs voor grote uitdagingen. Voor hogescholen en universiteiten is de werkdruk aanzienlijk. Instellingen moeten onderwijs verzorgen dat deels op de instelling en deels op afstand plaats vindt. Dit vergt veel van de organisatie. In het hoger onderwijs kunnen minder studenten tegelijk fysiek les krijgen, omdat door alle aanwezigen anderhalve meter afstand moet worden gehouden. Dit leidt in de praktijk tot het vaker aanbieden van dezelfde les en veel lessen op afstand. Deze aanpassingen in het onderwijs kunnen niet altijd door het zittende personeel worden ondervangen. Om die reden is er soms behoefte aan extra ondersteuning. Het kabinet trekt daarom € 20,0 miljoen uit om het hoger onderwijs met 1.200 fte tijdelijke coronabanen te ondersteunen. Hierover is de Tweede Kamer geïnformeerd per brief van 14 december 2020 over «Uitwerking ondersteuning cruciale sectoren met tijdelijke coronabanen» (Kamerstukken II 2020/21, 35..., nr...).

Via een subsidieregeling van 1 januari t/m 30 juni 2021 wordt aan bekostigde instellingen in het hoger onderwijs de benodigde extra hulp en ondersteuning gegeven. Het is derhalve noodzakelijk dat het bedrag van € 20,0 miljoen zo spoedig mogelijk op de OCW-begroting wordt geboekt.

Daarnaast worden middels deze Incidentele Suppletore Begroting drie overlopende verplichtingen verwerkt die voortkomen uit eerdere coronamiddelen van 2020. Het betreft twee keer € 0,25 miljoen voor de aanpak van de jeugdwerkloosheid op Artikel 1 (Primair onderwijs) en Artikel 3 (Voortgezet onderwijs) voor leerlingen in het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs. Dit bedrag wordt samen met het bedrag bedoeld voor 2021 aan de scholen verstrekt. Ook betreft het € 3,97 miljoen op Artikel 11 (Studiefinanciering) voor de kosten die gemaakt worden om studenten te compenseren van wie het recht op basisbeurs en/of aanvullende beurs afliep in de maanden juli, augustus en september. Deze in totaal € 4,47 miljoen wordt in de Slotwet 2020 van OCW afgeboekt.

2. Budgettaire consequenties beleidsartikelen

Beleidsartikel 1. Primair Onderwijs

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting incl. NvW, amende- menten	Mutaties 1e ISB 2021	Stand 1e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	12.274.752	250	12.275.002				
waarvan garantieverplichtingen							
waarvan overig	12.274.752	250	12.275.002				
Totale uitgaven	12.244.752	250	12.245.002				
waarvan juridisch verplicht (%)	99,89%						
Bekostiging	11.466.146	250	11.466.396				
Bekostiging po-instellingen	11.157.420	250	11.157.670				
Bekostiging Caribisch Nederland	19.991		19.991				
Prestatiebox	178.716		178.716				
Aanvullende bekostiging	80.019		80.019				
Aanpak lerarentekort G5	30.000		30.000				
Subsidies (regelingen)	200.369	0	200.369				
Onderwijsvoorziening jonggehandicapten	23.200		23.200				
Nederlands onderwijs buitenland	12.600		12.600				
Basis voor Presteren (School aan Zet en Bèta Techniek)			0				
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	13.130		13.130				
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	0		0				
Extra hulp voor de klas	102.000		102.000				
Overige subsidies	49.439		49.439				
Opdrachten	11.010	0	11.010				
Bijdragen aan agentschappen	30.895	0	30.895				
Dienst Uitvoering Onderwijs	30.895		30.895				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	7.731	0	7.731				
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds UWV	5.228 2.503		5.228 2.503				
Bijdragen aan medeoverheden	528.601	0	528.601				
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid Caribisch Nederland	508.909 19.692		508.909 19.692				
Bijdragen aan (andere) begrotingshoofdstukken	0	0	0				
Brede scholen	0		0				
BES(t)4kids	0		0				
Ontvangsten	10.461	0	10.461				

Toelichting

Het financieel instrument «Bekostiging» wordt in 2021 incidenteel verhoogd met € 0,25 miljoen.

Beleidsartikel 3. Voortgezet Onderwijs

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 (bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting incl. NvW, amende- menten	Mutaties 1e ISB 2021	Stand 1e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	8.962.351	250	8.962.601				
waarvan garantieverplichtingen							
waarvan overig	8.962.351	250	8.962.601				
Totale uitgaven	9.026.169	250	9.026.419				
waarvan juridisch verplicht (%)	99,2%						
Bekostiging	8.763.676	250	8.763.926				
Bekostiging vo-instellingen	8.616.767	250	8.617.017				

	Vastge- stelde begroting incl. NvW, amende- menten	Mutaties 1e ISB 2021	Stand 1e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Resultaatafhankelijke bekostiging vsv aan vo-instellingen	17.648		17.648				
Bekostiging Caribisch Nederland	17.487		17.487				
Prestatiebox	0		0				
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	107.234		107.234				
Aanvullende regelingen leerlingendaling	4.540		4.540				
Subsidies (regelingen)	156.664	0	156.664				
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	19.240		19.240				
Regeling zomerscholen vo	9.000		9.000				
Nieuwe leerweg	12.000		12.000				
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	0		0				
Extra hulp voor de klas	56.000		56.000				
Overige subsidies	60.424		60.424				
Oprachten	7.095	0	7.095				
Bijdragen aan agentschappen	54.096	0	54.096				
Dienst Uitvoering Onderwijs	54.096		54.096				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	44.358	0	44.358				
College voor Toetsen en Examens	4.380		4.380				
SLOA: onderwijs ondersteunende instellingen	39.978		39.978				
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	280	0	280				
GRAZ (ECML) en PISA	280		280				
Ontvangsten	7.391	0	7.391				

Toelichting

Het financieel instrument «Bekostiging» wordt in 2021 incidenteel verhoogd met € 0,25 miljoen.

Beleidsartikelen 6 en 7. Hoger Onderwijs

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 (bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting incl. NvW, amende- menten	Mutaties 1e ISB 2021	Stand 1e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	3.636.053	11.317	3.647.370				
waarvan garantieverplichtingen							
waarvan overig	3.636.053	11.317	3.647.370				
Totale uitgaven	3.688.678	11.317	3.699.995				
waarvan juridisch verplicht (%)	100,00%						
Bekostiging	3.603.369	0	3.603.369				
Bekostiging onderwijsdeel ¹	3.261.390		3.261.390				
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	87.882		87.882				
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ²	246.091		246.091				
Studievoorschotvouchers	245		245				
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	7.761		7.761				
Subsidies (regelingen)	3.302	11.317	14.619				
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	2.500		2.500				
Overige subsidies	802	11.317	12.119				
Bijdrage aan agentschappen	13.174	0	13.174				
Dienst Uitvoering Onderwijs	13.174		13.174				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	68.833	0	68.833				
NWO: Praktijkgericht onderzoek	54.213		54.213				
NWO: Promotiebeurs voor leraren	10.144		10.144				
Nederland-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	4.476		4.476				

	Vastge- stelde begroting incl. NvW, amende- menten	Mutaties 1e ISB 2021	Stand 1e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Ontvangsten	1.213	0	1.213				

¹ Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

² 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 (bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting incl. NvW, amende- menten	Mutaties 1e ISB 2021	Stand 1e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	5.602.699	8.683	5.611.382				
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen							
<i>waarvan</i> overig	5.602.699	8.683	5.611.382				
Totale uitgaven	5.552.247	8.683	5.560.930				
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)	99,96%						
Bekostiging	5.521.306	0	5.521.306				
Bekostiging onderwijsdeel ¹	2.469.513		2.469.513				
Bekostiging onderzoeksdeel	2.193.737		2.193.737				
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	707.959		707.959				
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ²	150.097		150.097				
Studievoorschotvouchers	0		0				
Profilering en zwaartepuntvorming ³	0		0				
Subsidies (regelingen)	25.183	8.683	33.866				
Nuffic	14.419		14.419				
Studiekeuze123	2.504		2.504				
Vluchteling Studenten UAF	2.457		2.457				
Handicap & Studie	698		698				
Interstedelijk Studentenuverleg (ISO)	249		249				
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	249		249				
Open en online onderwijs	1.965		1.965				
Overige subsidies	2.642	8.683	11.325				
Opdrachten	2.949	0	2.949				
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.809	0	2.809				
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	1.799		1.799				
United Nations University (UNU)	1.010		1.010				
Nuffic, SK123, UAF, H&S, ISO en LSVb	0		0				
Ontvangsten	16	0	16				

¹ 1 Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

² 1 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.

³ De 2%-middelen profilering en zwaartepuntvorming die conform de kwaliteitsafspraken tot en met 2022 zijn overgeheveld naar het onderwijsdeel van de hoofdbekostiging.

Toelichting

In Artikel 6 en 7 wordt het financieel instrument «Subsidies» incidenteel verhoogd met respectievelijk € 11,3 miljoen en € 8,7 miljoen. Dit betreft de incidentele middelen voor de subsidieregeling voor de coronabanen in het hoger onderwijs.

Beleidsartikel 11. Studiefinanciering

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 (bedragen 1 € 1.000)

	Vastge- stelde begroting incl. NvW, amende- menten	Mutaties 1e ISB 2021	Stand 1e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	4.773.438	3.970	4.777.408				
Totale uitgaven	4.773.438	3.970	4.777.408				
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)	100%						
Inkomensoverdracht	1.583.740	3.970	1.587.710				
Basisbeurs gift (R)	594.397		594.397				
Aanvullende beurs gift (R)	713.061		713.061				
Reisvoorziening gift (R)	27.293		27.293				
Caribisch Nederland gift (R)	3.363		3.363				
Overige uitgaven (R)	245.626	3.970	249.596				
Leningen	3.051.863	0	3.051.863				
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	- 368.918		- 368.918				
Aanvullende beurs prestatiebeurs (NR)	89.366		89.366				
Reisvoorziening (NR)	107.360		107.360				
Rentedragende lening (NR)	2.807.246		2.807.246				
Collegegeldkrediet (NR)	333.365		333.365				
Leven lang leren krediet (NR)	42.771		42.771				
Overige uitgaven (NR)	40.673		40.673				
Bijdrage aan agentschappen	137.835	0	137.835				
Dienst Uitvoering Onderwijs	137.835		137.835				
Ontvangsten	1.005.737	0	1.005.737				
Ontvangsten (R)	98.882	0	98.882				
Ontvangen rente (R)	68.453		68.453				
Overige ontvangsten (R)	30.429		30.429				
Ontvangsten (NR)	906.855	0	906.855				
Terugontvangen lening (NR)	906.855		906.855				

Toelichting

Het financieel instrument «Inkomensoverdrachten» wordt in 2021 incidenteel verhoogd met € 3,97 miljoen.